

Η ΕΡΕΥΝΑ ΔΕΝ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Στα «συρτάρια» χιλιάδες μελέτες από την ερευνητική κοινότητα

ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ ΚΑΛΗΜΕΡΗ

«Υπερπαραγωγή» επιστημονικού έργου καταγράφεται από την ελληνική ερευνητική κοινότητα κατά την τελευταία δεκαετία. Μόνο το 2012, δημοσιεύθηκαν 11.138 ελληνικές μελέτες σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, κατατάσσοντας την Ελλάδα στις πρώτες θέσεις στην Ευρώπη.

Και ενώ μια τέτοια εξέλιξη θα έπρεπε να μας γεμίζει αισιοδοξία, δυστυχώς φαίνεται ότι όλα αυτά τα «βαριά χαρτιά» της επιστημονικής δραστηριότητας μένουν στο «συρτάρι». Τα αποτελέσματα της έρευνας δεν μεταφέρονται στην ελληνική οικονομία, αφού δεν «μεταφράζονται» στην αγορά σε θέσεις εργασίας. Παράλληλα, δεν αξιοποιούνται οι νέοι επιστήμονες οι οποίοι εξαναγκάζονται να μεταναστεύουν στο εξωτερικό.

Ειδικότερα, η μελέτη που πραγματοποιήσε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) για την επιστημονική συγγραφική δραστηριότητα των ελληνικών φορέων σε διεθνή περιοδικά κατά τη δεκαετία 1998-2012 αναδεικνύει τη σημαντική θέση που καταλαμβάνει η χώρα μας στο διεθνές περιβάλλον. Είναι ενδεικτικό ότι η Ελλάδα, με κριτήριο τη χρηματοδότηση που διαθέτει για την έρευνα, βρέθηκε το 2012 στην τρίτη θέση σε ό,τι αφορά την «παραγωγικότητα» των επιστημονικών δημοσιεύσεων, ακολουθώντας την Κροατία και τη Ρουμανία.

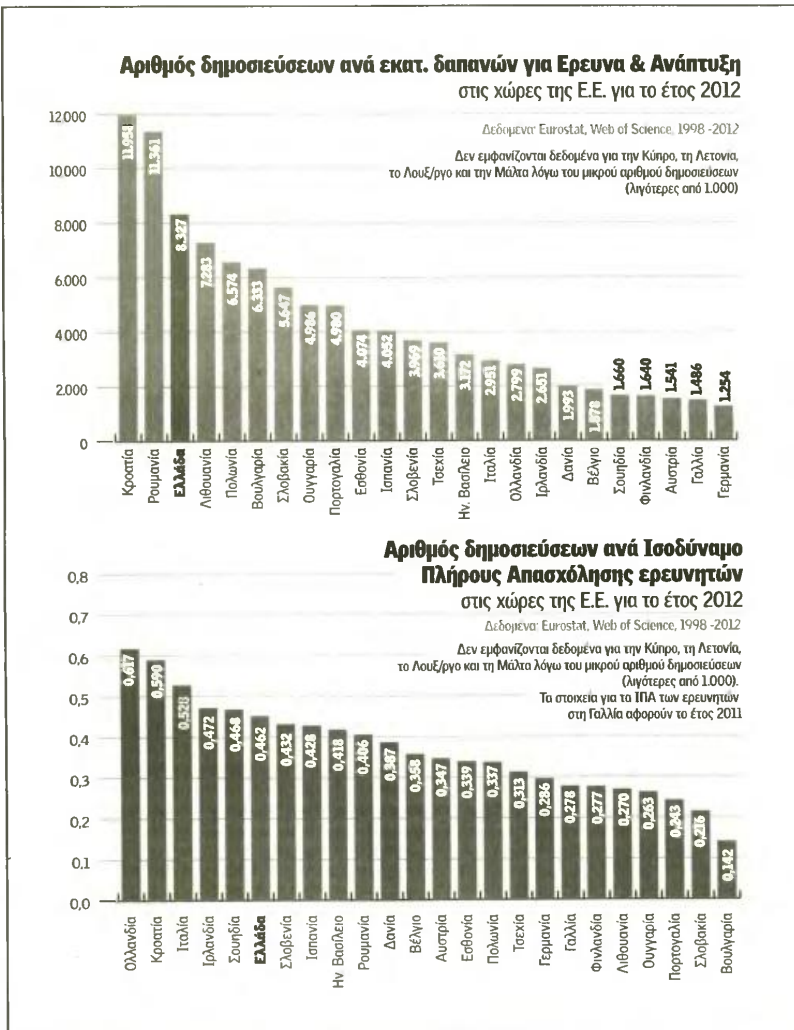
Επίσης, όσον αφορά τον αριθμό των δημοσιεύσεων ανά ερευνητή για κάθε χώρα, η Ελλάδα κατέκτησε την έκτη θέση, ακολουθώντας την Ολλανδία, την Κροατία, την Ιταλία, την Ιρλανδία και τη Σουηδία.

Την ίδια ώρα, σημαντική είναι η απήκλιση που έχει το έργο των Ελλήνων επιστημόνων: 642 ελληνικές δημοσιεύσεις κατατάχθηκαν παγκοσμίως στο top 1% με υψηλή απήκλιση, ενώ υψηλό είναι το ποσοστό (32,6%) των δημοσιεύσεων με συνεργασία επιστημονικών φορέων από διαφορετικές χώρες όπου ο πρώτος συγγραφέας είναι Έλληνας.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

«Σε μια δύσκολη περίοδο, οι ελληνικές επιστημονικές δημοσιεύσεις τοποθετούνται δυναμικά στο διεθνές περιβάλλον, καθώς η απήκλιση, η πρωτοτυπία, η ποιότητα και η αναγνωρισιμότητά τους αυξάνεται με ρυθμούς μεγαλύτερους σε σχέση με τις χώρες της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ. Η δυναμική του ελληνικού ερευνητικού συστήματος, που ανά ερευνητή παράγει περισσότερες δημοσιεύσεις από πολλές ανταγωνιστικές χώρες, τοποθετεί την Ελλάδα στις πρώτες θέσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο», τονίζει στην «Η» Δρ. Εύη Σαχίνη, διευθύντρια του ΕΚΤ.

Ωστόσο, παρά τη δυναμική παρουσία που έχουν οι Έλληνες επιστήμονες διεθνώς, υπάρχει το παράδοξο η έρευνα να μην αξιοποιείται από την

αγορά προκειμένου να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Το ίδιο πρόβλημα παρατηρείται και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, ενώ αντίθετα στις ΗΠΑ υπάρχει παράδοση να δημοσιεύονται νέες επιχειρηματικές βασισμένες στην έρευνα και την καινοτομία.

«Αυτό που καλούμαστε σήμερα

να αντιμετωπίσουμε είναι το πώς από το επιστημονικό έργο θα αξιοποιηθεί ως όφελος, ώστε να δημιουργήσει την απαιτούμενη δυναμική ανάπτυξης για τη χώρα. Στη συζήτηση αυτή σημαντικά ζητήματα είναι οι σχέσεις ΑΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων και επιχειρήσεων που ασκούν αναπτυξιακή και καινοτομική δραστηριότητα.

η κινητικότητα του επιστημονικού δυναμικού, η εξασφάλιση περιβάλλοντος που ενισχύει τη συνεργασία, ζητήματα που απασχολούν και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Εμείς στο ΕΚΤ εργαζόμαστε με συγκεκριμένες δράσεις ώστε τα στοιχεία που παράγουμε και διαθέτουμε να αποτελέσουν τη βάση για κατανόηση,

προβληματισμό και σχεδίαση πολιτικών», υπογραμμίζει η κ. Σαχίνη.

Αναλυτικά, μεταξύ των σημαντικότερων ευρημάτων της μελέτης είναι τα ακόλουθα:

Το 2012, η Ελλάδα συμμετείχε στο 2,31% των επιστημονικών δημοσιεύσεων της Ε.Ε. και στο 1,09% των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή δημοσιεύσεων είναι οι ΗΠΑ με ποσοστό 36,7% και ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία με ποσοστά κοντά στο 10%.

Την πενταετία 2008-2012, 642 ελληνικές δημοσιεύσεις κατατάχθηκαν παγκοσμίως στο top 1% με υψηλή απήκλιση, 2.888 δημοσιεύσεις στο top 5%, 5.442 στο top 10%, 12.347 δημοσιεύσεις στο 25% και 23.142 δημοσιεύσεις στο 50% με υψηλή απήκλιση. Με βάση το κριτήριο της υψηλής απήκλισης, η Ελλάδα ξεπερνά τον παγκόσμιο μέσο όρο στις κατηγορίες 1%, 5% και 10%.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η απήκλιση που έχουν οι ελληνικές επιστημονικές δημοσιεύσεις είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν οι συνεργασίες με τη διεθνή ερευνητική δραστηριότητα. Πλέον, οι Έλληνες συνεργάζονται με επιστήμονες από 154 χώρες σε όλο τον κόσμο, ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός συνεργασιών καταγράφεται με τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία.

Τα Πανεπιστήμια είναι οι φορείς που παράγουν τις περισσότερες δημοσιεύσεις της Ελλάδας, ενώ ακολουθούν τα Ερευνητικά Κέντρα και τα δημόσια νοσοκομεία. Καθώς είναι τα μεγαλύτερα Πανεπιστήμια της χώρας, το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) έχουν και τις περισσότερες δημοσιεύσεις (79.925 και 45.298 αντίστοιχα για την πενταετία 2008-2012).

Η πλειονότητα των Πανεπιστημίων και συγκεκριμένα τα 19 από τα 21 Πανεπιστήμια παράγουν επιστημονική γνωση στο πεδίο των Φυσικών Επιστημών. Μάλιστα, οκτώ Πανεπιστήμια έχουν απήκλιση μεγαλύτερη από τον παγκόσμιο μέσο όρο (1). Τη μεγαλύτερη απήκλιση (2,36) καταγράφει μικρός αριθμός δημοσιεύσεων από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Σημαντική είναι, επίσης, η παραγωγή επιστημονικού έργου στο πεδίο «Μηχανολογία και Τεχνολογία», όπου δραστηριοποιούνται 18 Πανεπιστήμια, 11 από τα οποία παρουσιάζουν υψηλότερη απήκλιση από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Ακολουθούν οι Ιατρικές Επιστήμες με δημοσιεύσεις από 11 Πανεπιστήμια, οι Γεωπονικές Επιστήμες με 9 Πανεπιστήμια, οι Κοινωνικές Επιστήμες όπου καταγράφεται συστηματικός αλλά μικρότερος σε σχέση με τα υπόλοιπα πεδία αριθμός δημοσιεύσεων από 15 Πανεπιστήμια και, τέλος, οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες με 4 Πανεπιστήμια.